

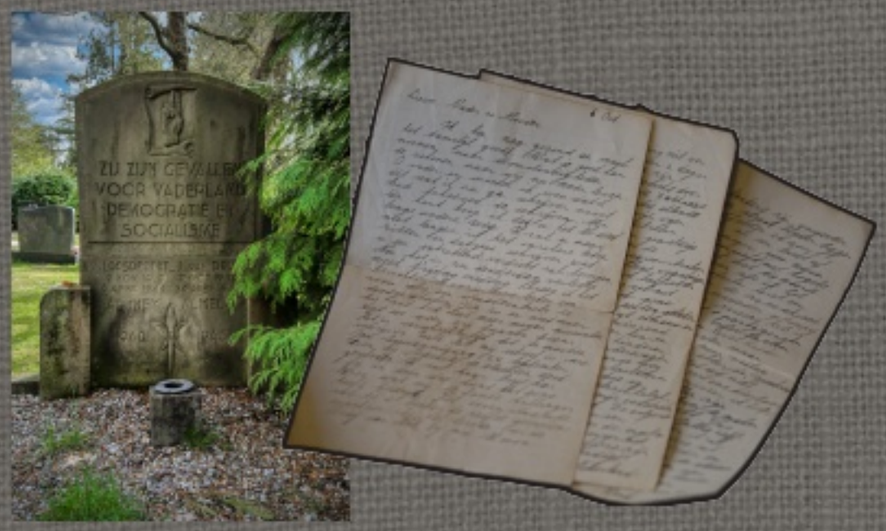
Dit boek is gemaakt als opdracht voor mijn opleiding aan de Fotovakschool. Het bleek niet alleen een opdracht te zijn. Uiteindelijk is het een speurtocht geworden naar en in het verleden. Een speurtocht naar de moord op Jan van Drunen. Jan was de broer van mijn opa en van mijn oudtante Rosa.

|

78 jaar later is het verhaal compleet. Voorzien van beeld en tekst. Voor een ieder die het lezen wil. Omdat het kan.

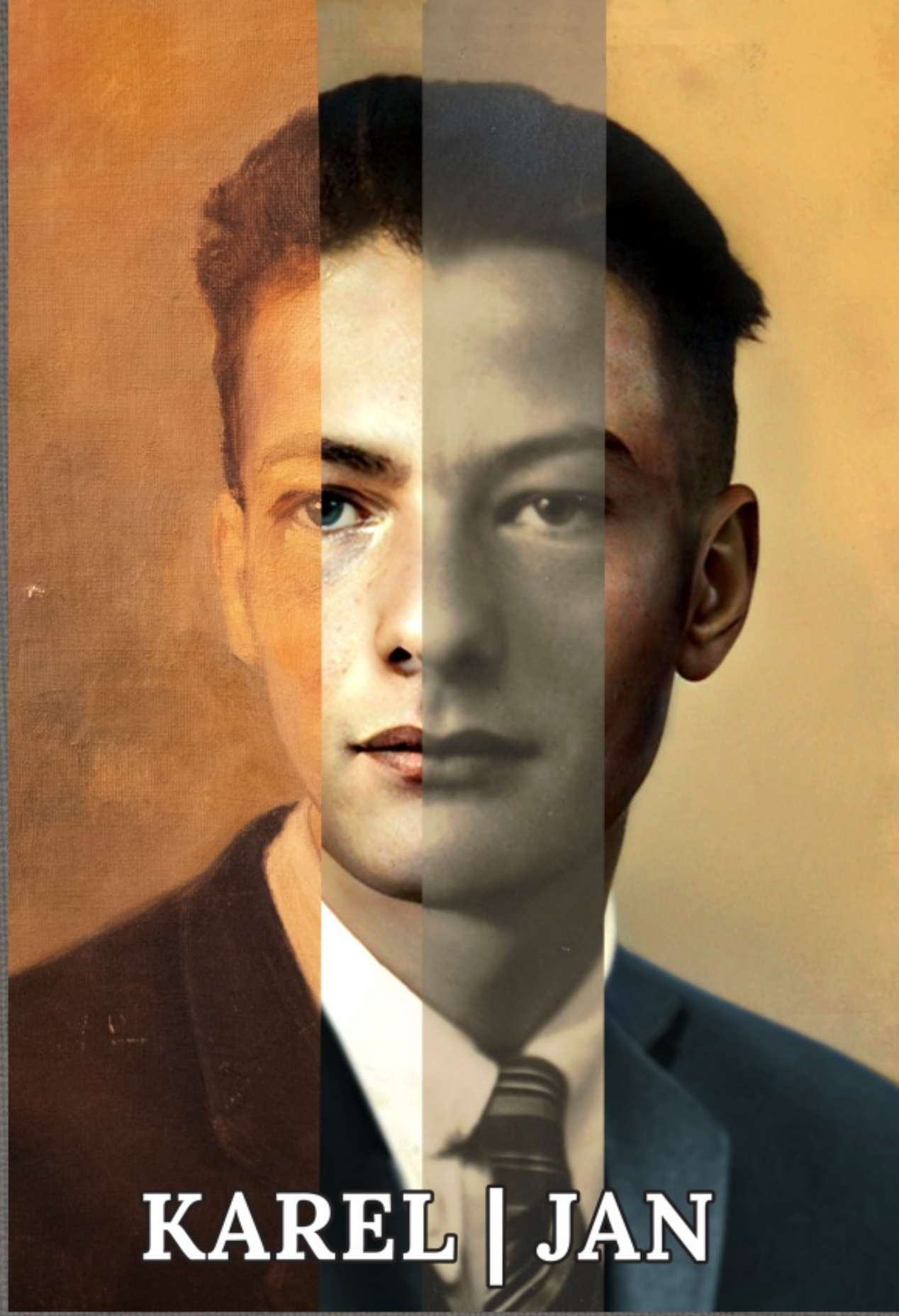
Fotografie is ons geheugen naar het verleden. En met die wetenschap ben ik op zoek gegaan naar beelden die er toen waren en er nu nog zijn. Jan is er niet meer, maar zijn herinnering blijft.

|

Vrijheid is niet vanzelfsprekend, koester je vrijheid.

Karel | Jan | Een fotografische zoektocht naar de moord op Jan van Drunen |

KAREL | JAN

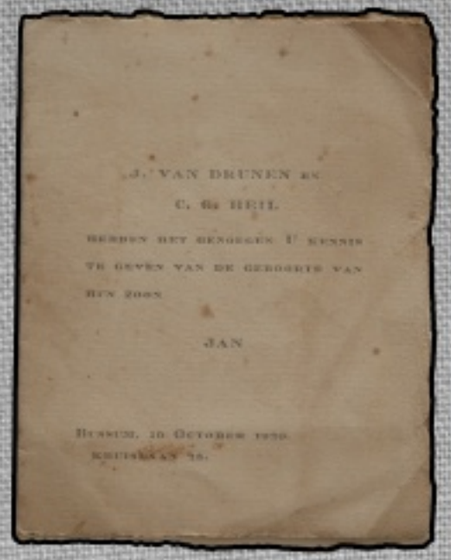

Dit is Jan van Drunen. Jan is de broer van mijn opa, Hendrik van Drunen en zijn zus, mijn oudtante Rosa.

Tijdens de 2de wereldoorlog zat Jan, samen met zijn broer, in het Verzet. Ook hun ouders waren lid van het Verzet. Tijdens een straatcontrole is Jan vermoord door de Duitsers. Dit heeft een enorme impact gehad op Hendrik, Rosa en op de rest van de familie. Niet alleen toen, ook nu nog drukt de oorlog en deze gebeurtenis een stempel op de familie. Ik wil weten wat er is gebeurd en wat er nog bekend is van die bewuste dag. 24 september 1944. Die dag werd Jan vermoord, in Almelo.

Dit is een fotografische zoektocht naar antwoorden.

Karel verwijst naar de schuilnaam van Jan, daarom heet het boek ook **Karel | Jan**. Een man met meerdere gezichten.

J. VAN DRUNEN en
C. de HEIL
hebben het genoegen U kennis
te geven van de geboorte van
hun zoon
JAN
Bussum, 10 October 1920.
Kruislaan 23.

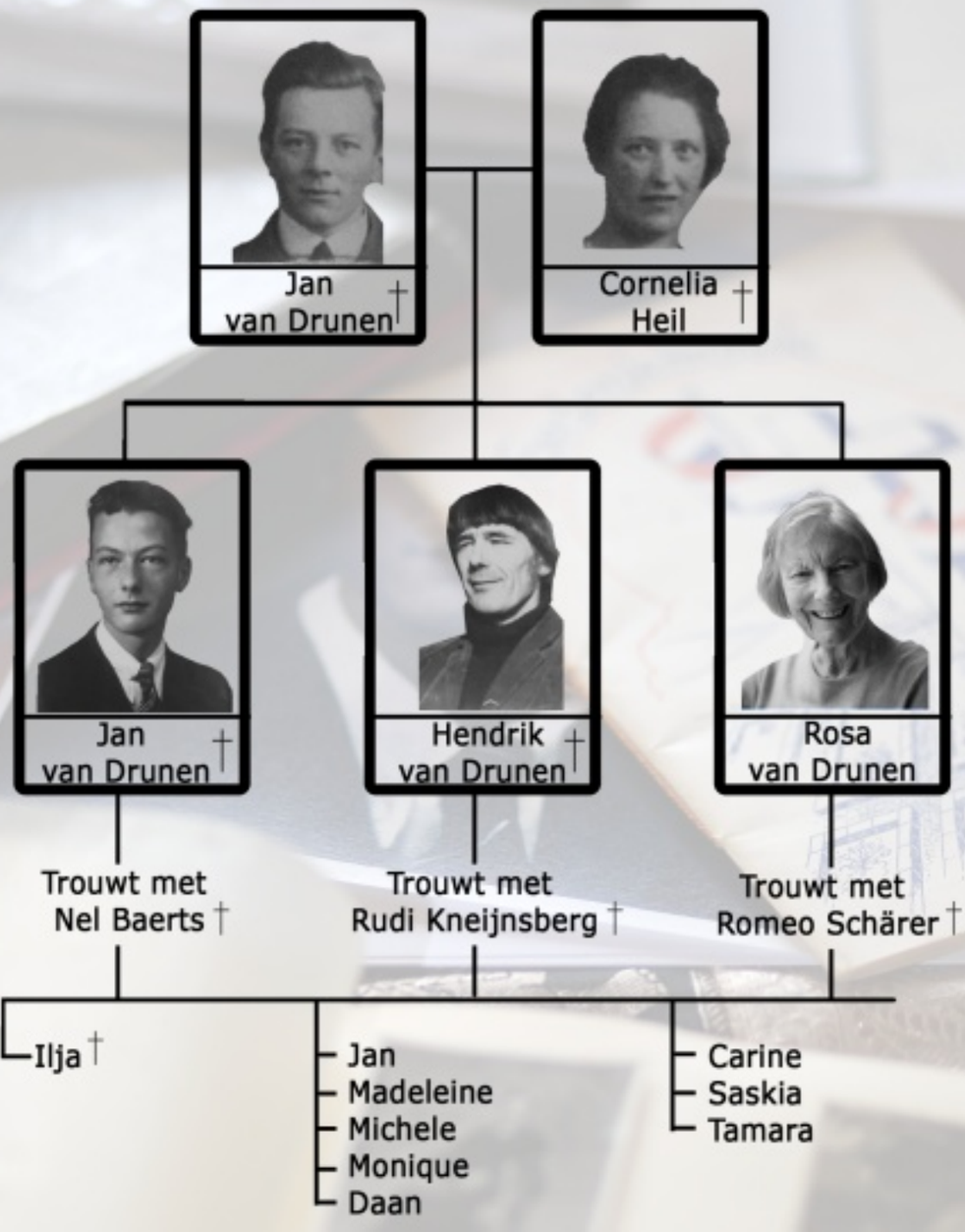
Het geboortekaartje van Jan. Jan wordt geboren op 10 oktober 1920 te Bussum.
Zijn vader heet ook Jan en zijn moeder Cornelia Heil.

De Kruislaan in Bussum. Nummer 23 was het geboortehuis van Jan.

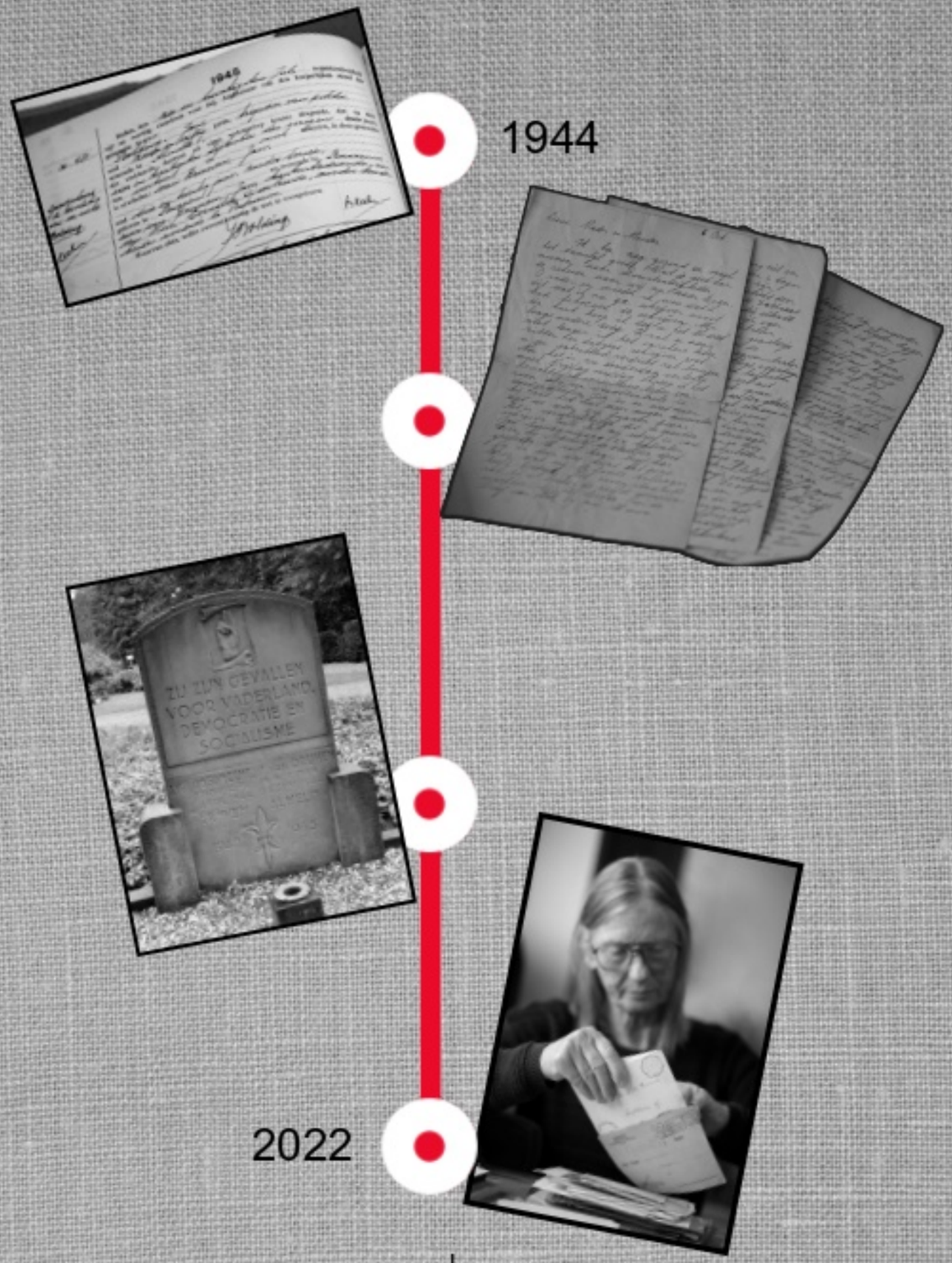

Later krijgt Jan nog een broertje, Hendrik. Mijn opa. En nog een zusje, Rosa. Hier alle drie op de foto. Hendrik staat links met Rosa op zijn schouders en Jan rechts.

Stamboom van de - Van - Drunen -kant. Jan trouwde met Nel en kregen samen een zoon, Ilja. Ilja was 2 toen Jan overleed. Hij heeft zijn vader dus nooit echt gekend. Hendrik is de broer van Jan, samen met Rudi kreeg Hendrik 5 kinderen. Jan is mijn vader. Madeleine is mijn tante die ook in het boek voor komt. Rosa is mijn oudtante, zij leeft in Zwitserland en heeft 3 dochters.

Aan de hand van gesprekken, foto's, verslagen, knipsels en onderzoek, heb ik een fotoreportage gemaakt van en over Jan van Drunen.

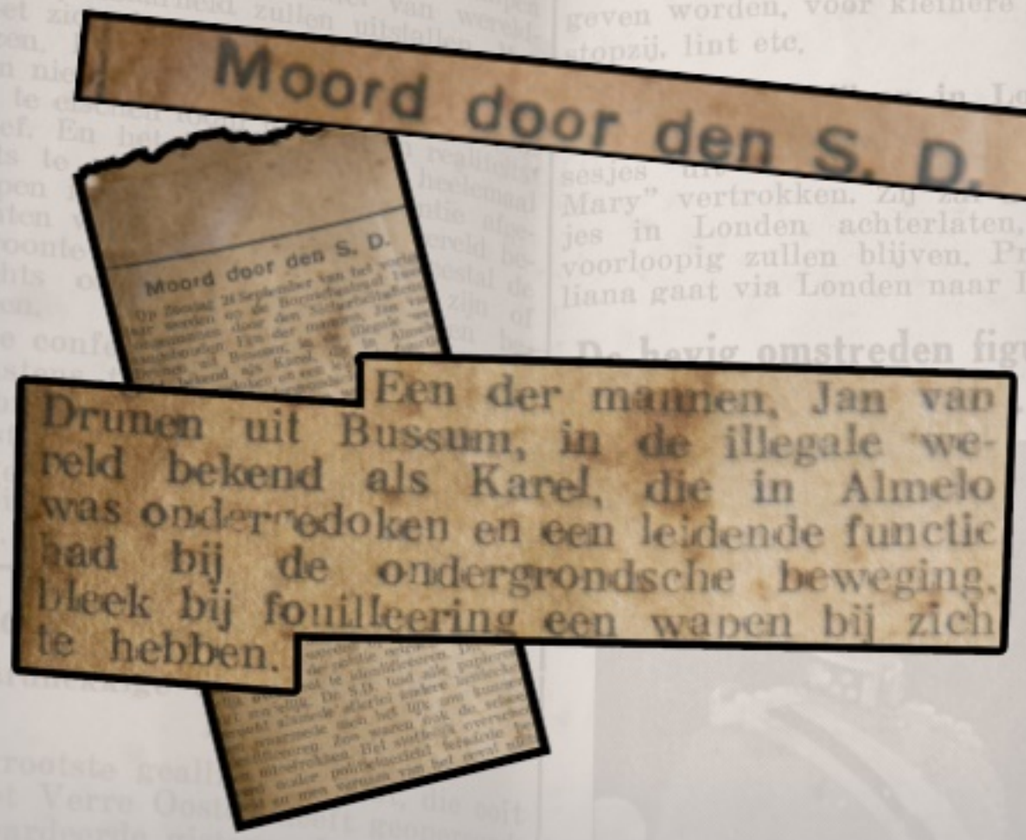
Naast de zwart-wit foto, is er ook een schilderij van Jan. Dit schilderij is gemaakt door zijn oom, Henk van Drunen. De foto heeft gediend als voorbeeld, zoveel is duidelijk.

Bij het schilderij van Jan begint eigenlijk mijn zoektocht. Het schilderij is altijd onderdeel geweest van de famile en de laatste jaren heb ik dat in bezit. Als kind was ik al geïntrigeerd door het portret. Wie was dat ? Waarom was er ook een foto van ? Ik vind het een mooi en vooral interessant schilderij omdat het een bijzondere geschiedenis met zich mee draagt. Een geschiedenis met een randje. Of eigenlijk met meerdere randjes. Namelijk die van een verzetsheld die is gestorven voor het goede. En ook een randje van verdriet. Verdriet dat tot op de dag van vandaag in de familie voelbaar is. De zus van Jan leeft nog, Rosa. Zij woont tegenwoordig in Zwitserland.

Madeleine, de nicht van Jan en dus ook mijn tante, woont in Amsterdam en heeft veel informatie over Jan bewaard. Brieven, krantenknipsels en andere herinneringen bewaart zij in een koffer. Ik ging bij haar op bezoek.

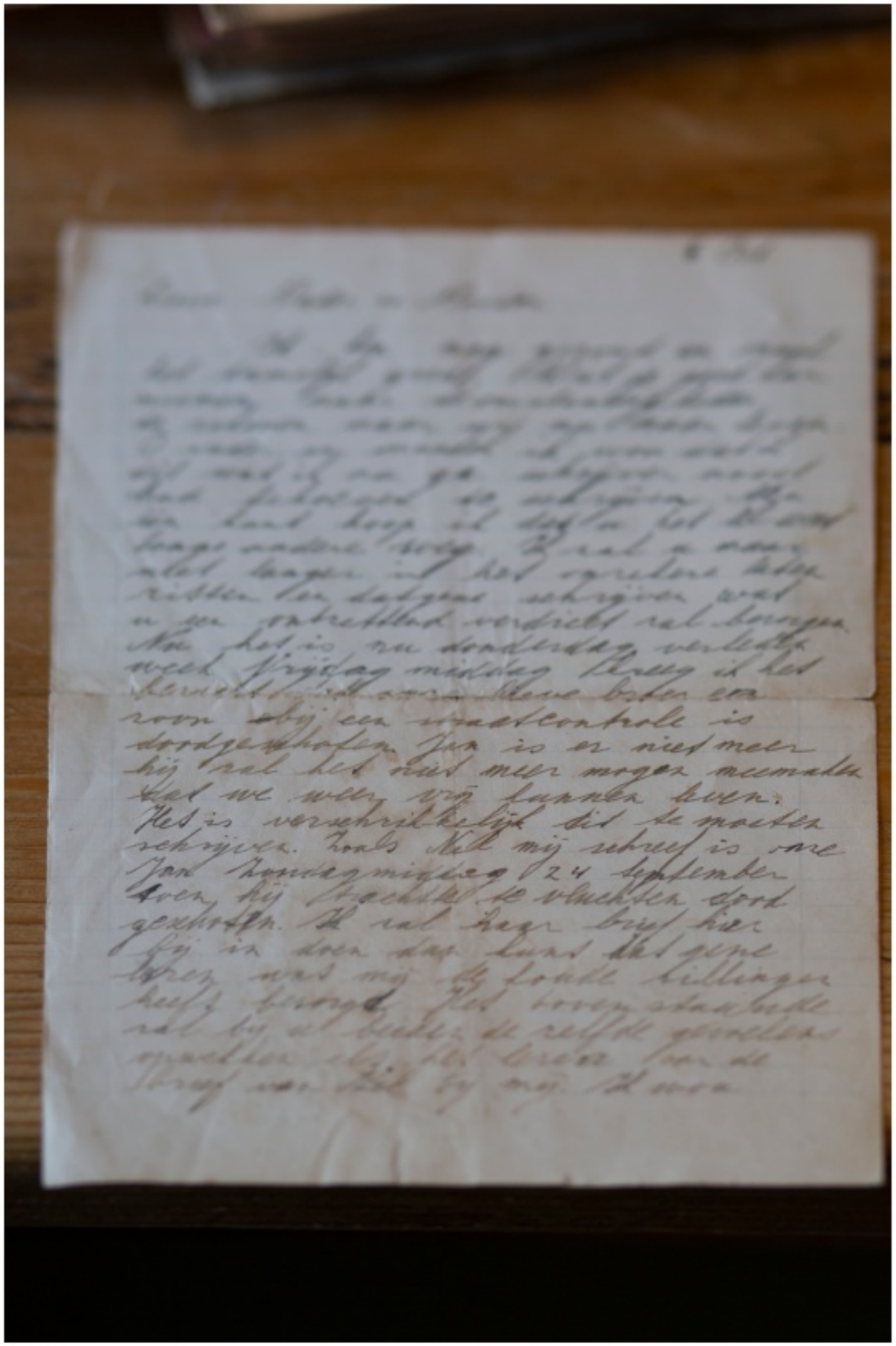

Madeleine met het koffertje vol herinneringen en waardevolle aantekeningen. Er zit onder andere een Parool in van 18 juli 1945 waarin een artikel over de straatcontrole staat waarbij Jan werd betrapt met een wapen in zijn bezit. Er wordt daarbij geschreven over een villa van de familie Bendien aan de Bornsestraat te Almelo. Hier is Jan, nadat hij was overleden, naar toe gesleept en 's avonds door de politie weggehaald en zou 's nachts "ge-anomiseerd" worden begraven. Het koffertje bevat ook de brief die Hendrik, mijn opa, schreef aan zijn ouders met het nieuws dat Jan er niet meer was en het einde van de oorlog niet meer zou meemaken.

Moord door den S. D.

Moord door den S. D.

Een der mannen, Jan van Drunen uit Bussum, in de illegale wereld bekend als Karel, die in Almelo was ondergedoken en een leidende functie had bij de ondergrondsche beweging, bleek bij fouilleering een wapen bij zich te hebben.

De ouders van Jan.
Cornelia en Jan.

"O, vader en moeder ik wou dat ik dit wat ik nu ga schrijven nooit had behoeven te schrijven. Aan de ene kant hoop ik dat u het al weet langs andere weg. Ik zal u maar niet langer in het onzekere laten zitten en datgene schrijven wat u een ontzettend verdriet zal bezorgen. Nu het is nu donderdag, verleden week vrijdag middag kreeg ik het bericht dat onze lieve broer en zoon bij een straatcontrole is doodgeschoten. Jan is er niet meer. Hij zal het nooit meer mogen meemaken dat we weer vrij kunnen leven....

...Gegroet en duizenden kussen voor jullie alle drie van jullie liefhebbende zoon en broer Henk. "

Villa, van destijds de familie Bendien, aan de Bornsestraat 112 te Almelo. Nadat Jan is doodgeschoten in de buurt van het hoofdkantoor van de Sicherheitsdienst, ook op de Bornsestraat, wordt zijn lichaam naar de villa verplaatst en binnen gelegd.
In de avond is Jan weggehaald door de politie om te worden begraven. De Sicherheitsdienst had alle kenmerken en papieren meegenomen. Zodoende was er geen identificatie mogelijk van Jan. Zelfs zijn schoenen waren afgenomen. Na zijn ter aarde bestelling is niks meer van het voorval vernomen.
Pas in juli 1945 werd er een stuk aan gewijd in het Parool onder de titel "Moord door de S.D."

ALMELO

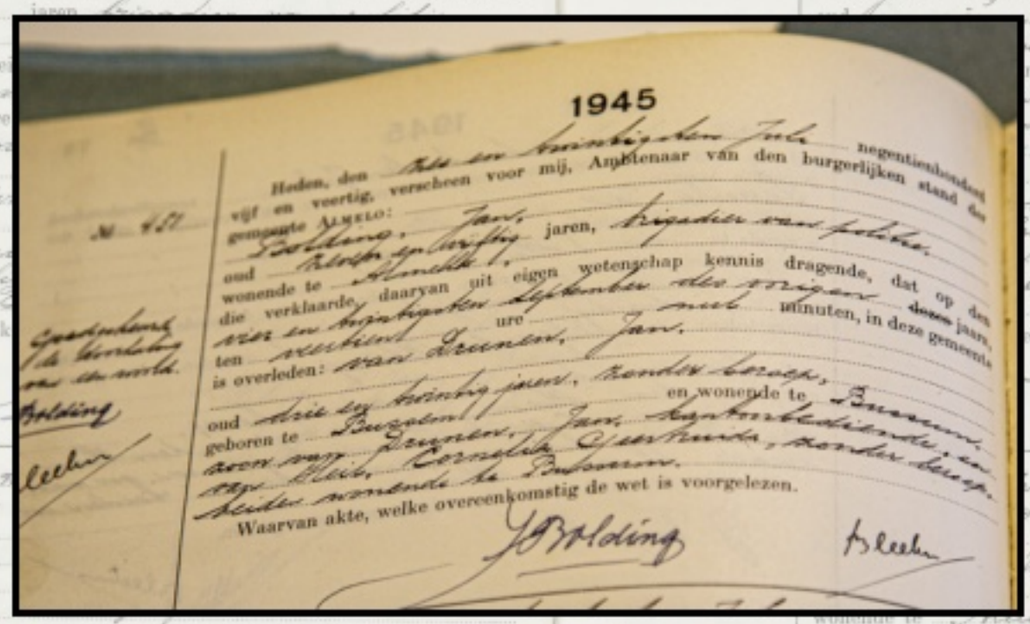
NEDERLAND

52° 22' NB | 6° 40' OL

D.

REGISTER van OVERLUDEN.

1945

1945

Heden, den [illegible] negentienhonderd vijf en veertig, verscheen voor mij, Ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente ALMELO:

[illegible] jaren, brigadier van politie, oud [illegible], wonende te Almelo, die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis dragende, dat op den [illegible] dezes jaars, ten [illegible] uur [illegible] minuten, in deze gemeente is overleden: [illegible], oud drie en [illegible] jaren, geboren te [illegible] en wonende te [illegible], zoon van [illegible] en [illegible], echtgenoote van [illegible], wonende te [illegible].

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

De overlijdensakte van Jan. Pas opgemaakt op 26 juli 1945. Tot die tijd lijkt er dus nooit gemeld te zijn dat Jan was overleden. Er waren immers geen identificatie mogelijkheden en mogelijk was het te gevaarlijk om enige kennis omtrent de moord en het begraven te uiten in het openbaar. De aangifte is gedaan door Jan Bolding, brigadier van politie, te Almelo.

is overleden: [illegible] Jan.

1940 1945

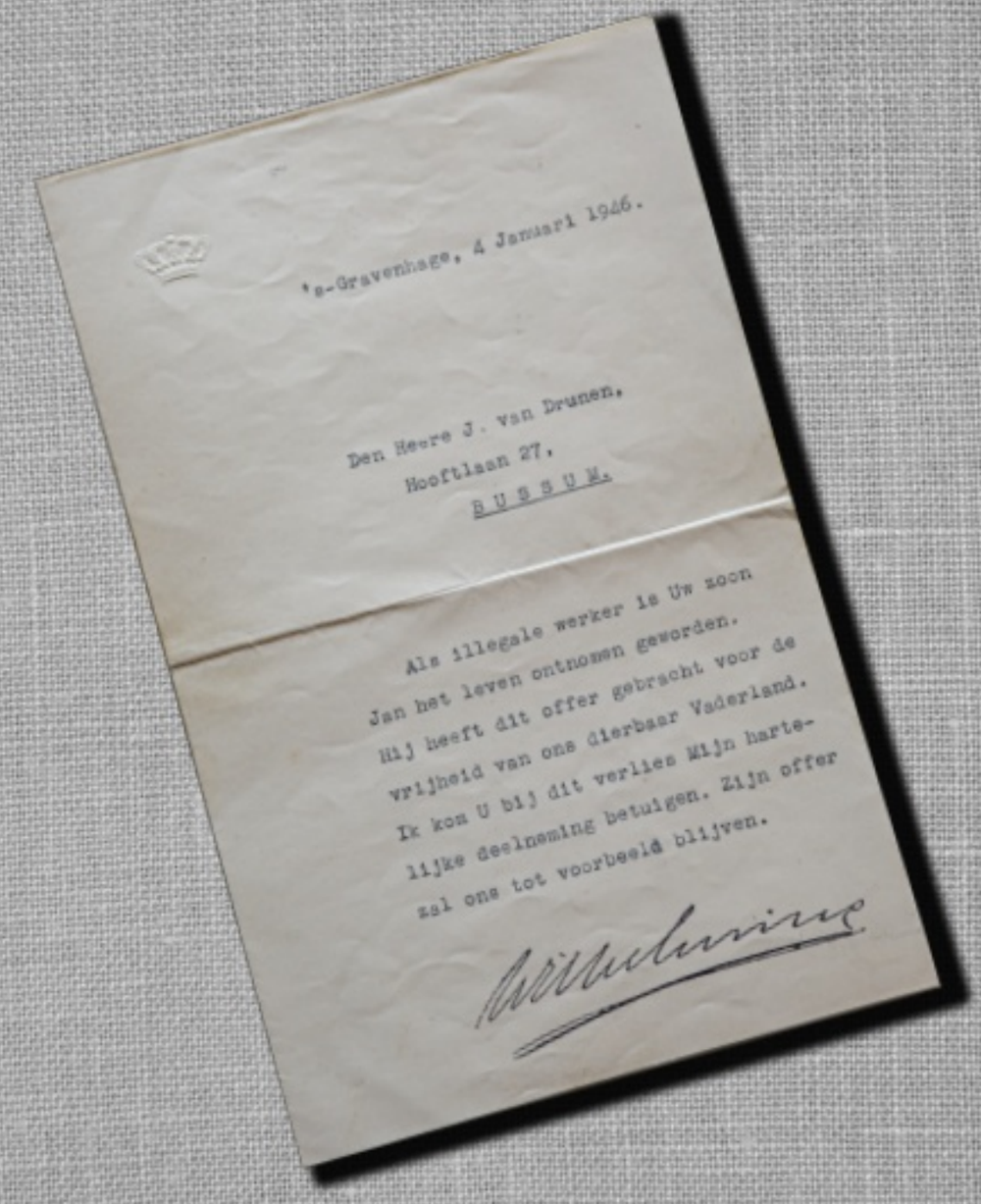
Het graf van Jan, te Almelo. Jan ligt op de gemeentelijke begraafplaats van Almelo. Het is een gedeeld graf met A v/d Loosdrecht. Ook hij is gevallen voor het Vaderland.

Het graf is op een apart gedeelte voor oorlogsgraven. Er bevinden zich ook veel graven van de Commonwealth.

Nederlandse oorlogsgraven

The Commonwealth

Dit is Rosa. De jongere zus van Jan. Rosa is 8 wanneer Jan wordt vermoord. De herinneringen aan Jan zitten diep en de gebeurtenissen uit de 2de wereldoorlog staan helder op haar netvlies. Naast de waardevolle verhalen die zij mij vertelde, bleek zij ook te beschikken over documenten, knipsels en boekjes die veel vertellen over na de oorlog. Herdenkingen en bijvoorbeeld uitnodigingen voor de onthulling van een beeld. Maar ook een brief van koningin Wilhelmina met hartelijke deelneming. Jan zijn naam komt veelvuldig voor in programmaboekjes van herdenkingen.

's-Gravenhage, 4 Januari 1946.

Den Heere J. van Drunen,
Hooftlaan 27,
B U S S U M.

Als illegale werker is Uw zoon
Jan het leven ontnomen geworden.
Hij heeft dit offer gebracht voor de
vrijheid van ons dierbaar Vaderland.
Ik kom U bij dit verlies Mijn harte-
lijke deelneming betuigen. Zijn offer
zal ons tot voorbeeld blijven.

Wilhelmina

Jan eerste van links

Jan werkte bij de Verzekeringsbank te Amsterdam. Op 10 mei 1947 is er een herdenking vanuit de bank voor de collega's die omgekomen zijn tijdens de oorlog.

Groepsfoto met collega's.
Jan is hier derde van rechts.

JAN VAN DRUNEN, geb. 10-10-1920 † 24 Sept. 1944 te Almelo.

Mijn Zoon,

Jan van Drunen, ging in Aug. 1940 in 't verzet. Hij werkte mee aan een illegaal blad. In Juni 1942 moesten mijn man en beide zoons onderduiken. Op 24 Sept. 1944 werd mijn zoon Jan doodgeschoten door de Duitsers. Hij was in Almelo waar hij een tijd lang als hoofd voor een verzetskrant in Twente zorgde, en ook vele Joodse families een schuil-

Rosa buigt zich over het gedenkboekje ter gelegenheid van het 1e lustrum van de Bond van Ex.Politieke Gevangenen uit de Bezettingstijd voor het Gooi.

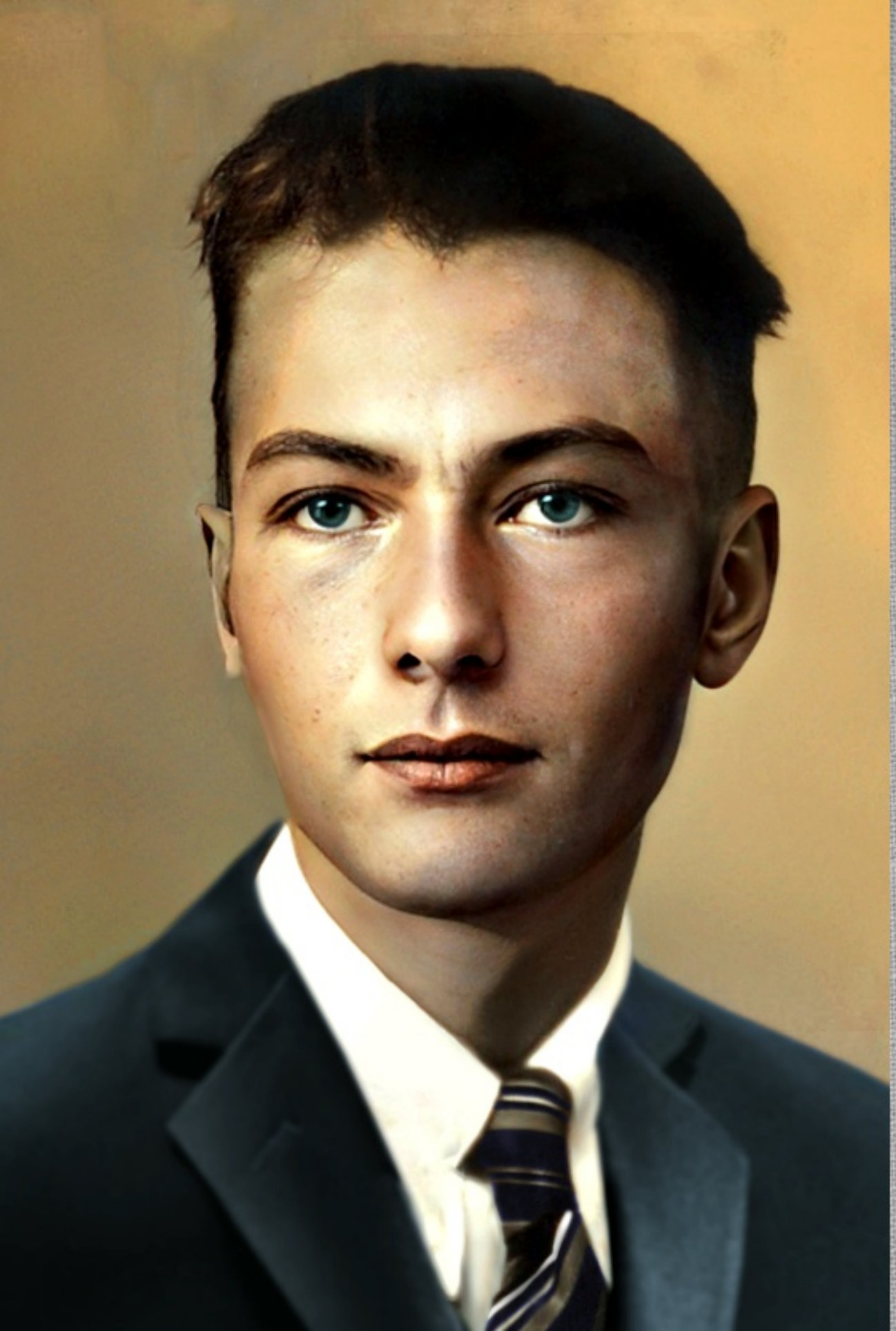
Hier heeft de moeder van Jan een stukje voor geschreven. Zij sloot dat af met de volgende zin:

"... het was een lieve vrolijke jongen,
en hij stierf als een held ..."

Zijn MOEDER

Ik heb Jan jammer genoeg nooit gekend. Nu, door dit boek en mijn zoektocht, heb ik het gevoel hem toch een beetje te kennen. Dat is een mooi idee. Voor mij is dit een afsluiting en tegelijkertijd een opening naar de toekomst. Dit is een deel van de van Drunen kant vandaag de dag. Mijn broer, mijn kinderen en zijn kinderen. Madeleine mijn tante, Rosa. Mijn vader. Ook Jan, Het is een rond verhaal. Het is af. Heb elkaar lief, dat is wat Jan gewild zou hebben.

Dat weet ik zeker.

De kleuren afbeelding van Jan is tot stand gekomen door het gebruik van Artificial Intelligence en fotobewerking.

Mijn broer Tjeerd en ik samen met onze gezinnen. Broers, onafscheidelijk.

Jan, ruim 100 jaar.
Met het gebruik van Artificial Intelligence en fotobewerking.